

Izhaja:
vsako sredo zjutraj
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do
poslane naročnine s
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

Št. 22

V Gorici, v sredo 24. marca 1926

Leto IX.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi se
računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdala konsorcij
»GORISKE STRAŽE«.
Tisk Zadrugne tiskarne
v Gorici, Riva Piazzuta
Štev. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli Štev. 5.
— (prej Scuole). —
Telef. int. štev. 308.

Odprto pismo

komendatorju Reini,
šolskemu skrbniku v Trstu.

Obračamo se na Vas, ki ste postavljani na čelo celokupnemu šolstvu Julijske Krajine in Vam je izročena skrb, da se v šoli spoštujejo zakoni in vzgaja deca po načelih pedagogike. Ker je to Vaša skrb in vemo, da hočete vršiti svojo nalogo po srcu in vesti, si dovoljujemo obrniti Vašo pozornost na nedopustno in pogubno delovanje enega vzgojiteljev Vašega področja.

Dr. Angelo Bacchin, profesor zemljepisja, zgodovine, italijanščine in latinščine na gimnaziji v Tolminu, zlorablja svoje službeno mesto, da navaja tekom pouka slovenske učence k preziranju njihovega lastnega naroda. »Kaj hočejo prav za prav Slovenci, ki so majhen in brezpomemben narod? Vse mogoče zahtevate, pa vas je le peščica, le par sto tisoč brez veljave in brez moči. Jugoslavija je le del stare Avstrije, je država, ki bo v prvi vojni razpadla! Tako in na enak način govori gospod Bacchin na gimnaziji v Tolminu. V soboto 13. marca 1926. se je pa povzpela »vzgojitelj« do žalivke, ki presega v svoji drznosti vse meje poštenja in človeške dostojnosti. »Vsi Tolminci so tatovi in lažnivci in vi Slovenci ste vsi tepci!«

Te nezaslišane žalitve so se razširile kakor blisk po Tolminu in vseh naših hribih in vzbudile nepopisno ogorčenje v srcu slovenskih staršev in sploh v domačem prebivalstvu.

Vprašamo se, ali je bil poslan dr. Angelo Bacchin v Tolmin radi tega, da poučuje in odgaja našo dečo, ali pa zato, da zmerja ljudstvo, ki mu daje gostoljubnost, s tatovi, lažnivci

in tepci? Ali je vlada imenovala gospoda Bacchina za profesorja v Tolminu zato, da ustvari med šolo in starši ljubezen in zaupanje, ali pa radi tega, da seje med šolo in ljudstvom zaničevanje in sovraštvo? Priznati nam morate, gospod komendator, da je mož, ki nastopa tako kakor profesor Bacchin, nele brez vsake srčne kulture in zato seveda nesposoben za vzgojitelja mladine, temveč, da je to tudi gospod, ki škoduje v najvišji meri državnim interesom na tem obmejnem ozemlju.

Profesor Bacchin dela z napadi na zavezniško državo težave naši vladi, koplje med Italijani in Slovenci prepada, izziva plemensko mržnjo, hujška narod proti narodu in onemogoča tako v naši deželi mirno sodelovanje med italijanskim in slovenskim ljudstvom.

Možu, ki je spremenil šolo v kraj plemenskega ščuvanja in sovraštva, mi starši več ne zaupamo in naša vest nam ne dopušča, da bi mu prepustili še nadalje svoje otroke.

Prosim Vas, gospod šolski skrbnik, da bi dali slučaj gospoda profesorja Bacchina preiskati in vzpostaviti red in mir na tolminski gimnaziji. Poskrbeli boste, — o tem smo globoko uverjeni — da bo preiskava vestna in nepristranska in znali boste posebno preprečiti, da bi se vršil nad učenci in starši kakršenkoli pritisk, ki bi hotel zabrisati in popačiti resnico.

V Vaše roke, gospod komendator, polagamo to zadevo in smo prepričani, da bo z Vašo pomočjo zmaga la dostojnost in pravica. S tem ne boste dali le zaslužnega zadoščenja staršem, tolminskemu prebivalstvu in slovenskemu ljudstvu, temveč boste branili tudi interes in čast šolstva ter ugled italijanske države.

Več staršev.

Kaj se godi po svetu?

Danes bomo prenehali govoriti o ženevskih zborovanjih. Deset dni so gospodje državniki razpravljali in obšipali drug drugega z vljudnimi krilaticami, deset dni so vsi uredniki lahko dihali, ker niso bili v zadregi za gradivo; saj so jim ga poročevalci iz Ženeve pošiljali cele gromade, deset dni so največji yerjeli, da bo Nemčija vstopila v Društvo narodov in se bo zarja miru razlila nad Evropo. Enajsti dan zjutraj je prišlo razočaranje.

Vsi imajo prav.

Nemčiji so v Locarnu obljubili, da jo na pomlad sprejmejo v Društvo narodov. Briand ji je pa celo namignil, da bo dobila tudi svoje kolonije nazaj. S temi obljubami in z dokazi svoje nove moči sta prišla Nemca Luther in Stresemann v Ženevo. Bolj »majhni« politiki so menili, da ne bo v društveni palači nič drugega potreba kot slovesna seja, kjer bodo zmagovalci sprejeli Nemce med se. »Veliki« politiki so pa že znali, da bo Nemčija morala plačati svoj listek za vstop v društvo. Najprej so začeli previdno tipati ali bi Nemci bili pripravljeni pustiti tudi Poljake noter. Potem so nagnali še Španca, Kitajca in Braziljanca, naj začnejo moledovati za vstop. Zakaj so Francozje to želeli, smo že popisali. Nemci so na vse to brž odgovorili: »Ne boš, nam je bilo v Locarnu obljubljeno, da bomo sami stopili v društvo.« Poljaki in ostali prosilci so pa dejali, da so sicer ob-

ljubili, da bodo glasovali zdaj za Nemce, toda niso se pa zavezali, da ne bodo tudi zase prošnje spisali. In tako se je zgodilo, da je mrtva črka locarnskih pogodb dajala obema taborama prav.

Se najbolj prav so imeli tisti nediplomatski glasovi, ki so rekli, da ne smejo pustiti, da bi Nemcem preveč greben zrasel. Ko so v svetovni vojni ni kot divjaki rušili majhno Belgijo v prah, niso poznali nikakih obzirov, zato tudi zdaj nimajo pravice se sklicevati na nje. Nasprotno je pa spet res, da mora tudi Nemčija dati roko za mir in da mora tudi ona sodelovati v Društvu narodov.

Ker so pa vsi imeli prav, zato ni moglo priti do nobenega kupa. Mešetar in trgovec sta ostala vsak pri svoji ceni. Mešetarili sta pa Francija in Anglija. Ti dve državi, najmočnejši v Društvu, ker ni notri Amerikancev in Rusov, bi radi izrabljali društvo v svoje svrhe. Društvo narodov naj bi bil tisti nagobčnik, ki bi udom tiščal usta, da ne bi mogli česa ziniti čez francosko in angleško gospodovalnostjo nad Evropo.

Odlog do jeseni.

18. t. m. so spravljali odposlanci svoje kovčke za povratek.

Osemnajstega zjutraj se je vršilo zadnje zborovanje. Briand je predlagal, da naj se o vstopu Nemčije v društvo razpravlja na jesenskem zborovanju. Čez poletje naj na posebna komisija prebira nemško prošnjo, če je pravilno spisana in

naj na jesenskem zborovanju o njej poroča.

Ti predlogi so bili sprejeti. Nato so vodilni ministri še poveljevali duh sporazuma, »ki se sicer sedaj še ni mogel uveljaviti, a bo gotovo na jesen zmagal.« S slavnostnimi besedami je predsednik Costa zaključil zborovanje in zapel slavospev na sožitje evropskih narodov.

Vsem tem govorom sta prisluškovala Luther in Stresemann pri radiju. Ko se je seja zaključila sta častitala Chamberlainu in Briandu za prijateljske besede.

Slovo.

Še isti dan popoldne so se ministri obiskovali v slovo. Pozdravljanje je

bilo tako prisrčno, da bi človek mislil, da se poslavljajo najboljši prijatelji. Ko sta se srečala na hodniku hotela Stresemann in poljski zunanji minister grof Skrzynski, sta si toplostisnila roke. Briand, ki je slučajno videl to prisrčno stiskanje, je dejal pozneje novinarjem: »Morda je ta pozdrav v slovo največja pridobitev vseh zborovanj.« Hotel je s tem reči, da je to dobro znamenje bodočega poljsko-nemškega prijateljstva. No, če je politično prijateljstvo odvisno le od stiskanja rok, potem je gotovo, da bo jesensko zborovanje Društva narodov imelo večje uspehe kot pomladansko.

DNEVNE VESTI.

Iskreno častitamo.

Na praznik Marijinega oznanenja poteče 20 let odkar je bil naš prevzvišeni knezonadškof dr. Frančišek Borgia Sedej slovesno nameščen v svoji metropoliji. Dvajset let njegovega vladikovanja je bilo burnih in težkih zanj in za njegovo nadškofijo. Naj bi bodoča bila bolj mirna in pokojna, to želijo Prevzvišenemu iz srca vsi njegovi verniki!

Novomašniki.

Jutri — na oznanenje Marijino — ob 8. uri bodo posvečeni v tukajšnji knezonadškofijski kapeli v mašnike gg.: Ivan Juvančič iz Bovca, Ivan Simeon iz Crauglio (Furlanija) in Peter Šorli iz Grahovega. Mladim, idealnim gospodom, ki hočejo darovati sebe Kristusu, Cerkvi, ljudstvu — želimo vso srečo od Boga! Za Vas je to dolgo zaželjeni dan, ki ga je naredil Gospod — zato veselite se! Mi se veselimo z Vami in Vam iz srca častitamo!

Postne pridige.

Prihodnji petek dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer bo pri Sv. Ignaciju govor: »Eva in Eve in Ave Dolorosa«. Zdi se, da je govor namenjen predvsem gospe in gospodičnam, a gotovo ne bo brez praktičnega pomena tudi za očete, može, brate in sploh vse moške. Topot bo udeležba gotovo še številnejša kot druge petke.

Slava našega naroda.

Tudi naš majhni narodič ima slavne može, ki v tujem svetu pričajo, da smo Slovenci majhni po številu, a ne po duhu. Eden izmed teh je dr. Franc Miklošič, ki je bil rojen leta 1813. v Radomerščaku pri Ljutomeru. Bil je, kakor pravi nemški učitelj Miklošič v svoji dobi največji jezikoslovec na vsej zemlji. Mussafia, profesor romanskih jezikov na dunajskem vseučilišču, je pa smatral Miklošiča za največjega jezikoslovca v 19. stoletju. Miklošič je bil dolgo let profesor na dunajski univerzi in celo njen rektor.

Boj kletvini!

Preklinjevanje in nesramno klafanje se je, žal, zadnje čase tudi med našim ljudstvom precej razširilo. Posebno pri vojaki se naši fantje kaj radi priučijo tujim kletvinam, ki jih naš jezik še ne pozna. Da s tem pačijo svojo materinščino in še več, svoj poštenu značaj, se menda preklinjevalci ne zavejo. Večina evropskih držav strogo kaznuje preklinjevalce. Takih postav pa nimajo še Italija, Francija, Švica in Belgija. Letos pa so v Veroni ustanovili pod kraljevim pokroviteljstvom »Zvezo

proti preklinjevanju«. V Gorici je tudi odsek te Zveze, ki pozivlja oblastva, naj strogo nastopajo proti preklinjevalcem. Res potreben poziv. Samo, če bo zalegel, dokler ne bo preklinjevanje spadalo pod paragraf.

V zakristijo in med ljudstvo!

Škofijski list v Temešvaru opominja švabsko duhovščino, naj se udeležuje narodnega in političnega življenja svojega ljudstva. Piše:

»Narod, ki se drži svojega materne jezika in očetnih običajev, tudi vere svojih dedov ne bo kršil. — Zadnji švabski kmet danes ve, da se mora za svojo plemensko kulturo, materni jezik in v mnogih slučajih tudi za svojo vero, ki ne vživa več starih pravic, trdo boriti in do prinašati žrtve. Če vidi, da njegov duhovnik ni nesebično na delu (navidezno delo iz častihlepja ne velja nič) za sveto stvar, če njegov duhovnik ne kaže nobenega zanimanja za njegove politične in kulturne organizacije (nemška stranka, Kulturbund), če ne bere duhovnik niti govorov nemških poslancev v parlamentu, v katerih le-ti branijo svoj narod, potem kmet takega duhovnika ne bo več smatral za svojega razumnega dušnega pastirja. Na ta način se duhovnik odtuji svojim vernikom in škoduje s tem tudi veri.«

Duhovnik mora torej med ljudstvo in odločilno vplivati na vse javno življenje. Ne pa, kakor bi naši edinjaši želeli, da bi se po krščanskih načelih ravnali le v cerkvi, v javnem življenju pa ne in bi duhovnika poslali le v zakristijo.

Kaj je s slovenskimi razglednicami?

Ko se je razglasila pri goriški podprefekturi prepoved proti slovenskim velikonočnim razglednicam, sem se po nalogu organizacije podal v Videm k prefektu. Uspeh posredovanja je nastopni: dovoljeno je tiskati in prodajati brez sleherne omejitve čisto slovenske razglednice, ako ni na njih krajevnega imena.

To so velikonočne, božične in slične razglednice z voščili itd.

Kjer je pa na razglednici tiskano ime kakega našega kraja, mora stati na prvem mestu italijanska označba in šele na drugem mestu se lahko tiska tudi slovensko krajevno ime. S tem je stari ukaz preklican, zakaj doslej je moralo biti krajevno ime samo italijansko.

Toliko v ravnanje tiskarnam, trgovcem in občinstvu.

Dr. Besednjak.

Vojakom.

Vsi oni, ki imajo pravico do skrajšane vojaške službe, naj vložijo tozadevne prošnje na »Consiglio di Leva, Udine«, vsaj pred vpoklicem v vojaško službo.

Narodnost in priprosto ljudstvo.

Mussolini je imel pretekli četrtek govor v senatu. »To je resnica«, — je rekel — »da so najvišji krogi družbe tisti, ki se najprej pofrancosijo, poangležijo, poamerikanijo (mi bi rekli potujčijo), ter privzemajo navade drugih narodov, večkrat tudi način mišljenja in zelo pogosto njih hibe. Resni sloji, tisti ki koreninijo v zemlji, tisti ki so še priprosti do volj, da ne cenijo vseh ugodnosti modernega razkošja, ostajajo pa zvesti, in sicer obupno zvesti domovini.«

To so resnične besede! Tudi pri nas vidimo, da vztraja v zvestobi do slovenskega rodu najtrdnjše preprosto ljudstvo, in ne magnati in bogataši.

Mir njegovi pameti.

Tržaški »Piccolo« mora imeti od sile brihtnega dopisnika iz Gorice. Vidi to, česar ni, sliši to, o čemer nihče ne črhnje. V pondeljki šteti vilki je zagledal luč sveta pod naslovom »Nova atmosfera na Goriškem«. Uvodoma pravi dopisnik, da je fašizem vsej furlanski pokrajini dal mir. Celo o zločinih ni baje nič več slišati. Nato preide na Slovence in pravi, da tudi ti dajo mir. Njih demagogi da ne morejo več prirežati shodov. Krščanski socialci da se bavijo le z majhno politiko, ki jo vrše nekateri učitelji in duhovniki. Zdaj pa pride višek dopisnikove modrosti; on pravi: »Mnogi izmed teh (namreč duhovnikov) še danes mašujejo v slovenščini.« In dalje: »Med tem ko si nekateri listi onkraj meje še vedno razburjajo kri za stran zaslužjenih bratov, kljub zadnjim prijateljskim dogovorom, prežvekujejo »Gor. Straža«, »Mali list« in drugi slovenski goriški listi (od kdaj je »Mali list« v Gorici, pa še ne vemo) šolsko vprašanje, manjšinske pravice, jezikovne pravice v šoli in uradih ali pa razlagajo z majhno pretiranostjo dnevne dogodke. Politično življenje drugorodcev je postalo bolj oprezno, toda ne zato manj živo. Izhajajo domoljubne knjižice kot na primer »Velika Pratika«, ki je polna domotožnih izjav pisanih z dominikansko spretnostjo. (Kje med Primorci izhaja ta »Velika Pratika«, ki je tako pisana, ve menda samo »Piccolov« dopisnik.) Na to nas brihtni dopisnik še pokroviteljsko potrka na rame, kako smo se lepo vživeli v vse nove razmere.

Prav res lep mir in zlat vek sije nad ljubo primorsko deželo, od kar vladajo pri nas nove politične razmere in piše brihtni mož, ki niti razmer ne pozna, take točnosti v tržaški židovski žurnal.

Sodba.

Te dni se vrši v Chietiju obravnava proti morilcem poslanca Jakobu Matteottija. Listi prinašajo zanimiva poročila iz sodne dvorane. Ker nam danes prostor ne dopušča, bomo prihodnjic našim bravcem obširno poročali o podobnostih te obravnave, ki bo bržkone v četrtek že končana. Naj danes samo omenimo, da bo sodba za obtožence najbrže zelo ugodna. Fašistovska javnost s Farinaccijem na čelu se odločno zavzema za Duminija in tovariše.

Konec gostobesednosti.

»Popolo d'Italia« priporoča, naj se obravnava proti Matteottijevim morilcem pospeši. Potem priporoča njihovim odvetnikom, naj na kratko vse opravijo, »ker fašistovska Italija ne ljubi več govorniških pojav in gostobesedičenja.« Ne verjamemo, če se bo to zgodilo kar z navadnim priporočilom.

Izguljeni sin.

Romunski princ Karel se namerava po svojih ljubezenskih in političnih dogodivščinah vrniti nazaj k očetu.

Oblastniki se grizejo.

Iz Romunije prihajajo poročila o medsebojnih bojih ruskih boljševiskih poglavarjev. Popisali smo že nekoč, da si stojita nasproti čisti boljševiski tabor z Zinovjevom, Kamenjevom in Dzerdzinskim ter na pol komunistični pod Stalinom, ki hoče uvesti v Rusijo spet kapital, osebno lastnino in svobodno konkurenco. Po zgorajšnjih poročilih je druga struja zmagala. Zinovjeva so poslali v prognanstvo na Kavkaz. Te romunske vesti je pa treba previdno brati, ker bi romunski boljari vse boljševiske radi z eno roko podavili.

V nemilosti.

Angleški zunanji minister Chamberlain je po svojem povratku iz Ženeve zgubil ugled v očeh liberalne in delavske stranke. Očitajo mu, da ni znal rešiti zborovanj Društva narodov in da se je pustil vplivati od tujih zastopnikov Kot očitno nezaupnico bo zato liberalni vodja Lloyd George predlagal, naj se zunanjemu ministru zniža plača za 100 funtov.

Na osvobojeni zemlji.

Pretekli teden so se v Kölnu, v glavnem mestu Porenja, vrstile velikanske svečanosti v proslavo osvobojenja te zemlje od tujega jarma. Državni predsednik Hindenburg je imel slavnostni nagovor deželi, ki se je vrnila k skupni domovini.

Vreli kotel.

Albanija in njeni Škipetari skoraj morajo živeti v vednih revolucijah in pobojih. Komaj je Ahmed beg Zogu začel bolj mirno vleči državni voz, se že čuje, da se pripravlja v skadrskem okraju odpor proti njemu radi njegove Italiji naklonjene politike.

V Libijo.

Prvi minister Mussolini bo v najkrajšem času odplul v Libijo. Njegov zvesti pristaš in libijski namestnik De Bono mu pripravlja velike slovesnosti in sprejeme.

Novo ministrstvo.

Že krožijo glasovi, da bo Mussolini odprl še eno ministrstvo, in sicer za sindikate. Prevzelo bo posle sedanjega državnega podtajnika v ministrstvu za narodno gospodarstvo in še nekaj drugih. Seveda ob enem tudi novo postavko v državnih izdatkih.

Grenke kapljice.

Senat je v eni svojih zadnjih sej razpravljaval o Italijanski akademiji, ki se zdaj snuje. Doslej je veljala senatorska čast za eno prvih v državi. Zdaj se pa sami senatorji boje, da jih bodo novi akademiki zasencili. Zato je precejšnje število senatorjev glasovalo proti novi akademiji. Večina je pa le bila za njo, ker na tihem upa, da ji bodo odprli vrata tudi do te časti. Do zdaj se je baje že kar 2000 oseb javilo, ki čutijo, da se jim pretaka po žilah akademika kri.

Spor ob meji.

V petek popoldne so pri Garčarjcu med Planino in Logatcem pokale puške. Štirje italijanski financarji so šli čez jugoslovansko italijansko mejo v neko gostilno pit. Med tem sta se približala gostilni dva jugoslovanska stražnika. Začelo je pokanje. Zadet je neki jugoslovanski financar in neki civilist. Zdaj so že komisije na licu mesta. Diplomati bodo pa imeli eno skrb več.

Na vrhuncu slave.

Grški diktator Pangalos je zdaj na vrhuncu svoje slave. Te dni je obhajal svoj god. Različna odposlanstva so se mu prišla poklanjat in izražati željo naroda, naj sprejme državno predsedstvo. Samo če ni bilo — tudi to naročeno?

Na praznik Mar. oznanenja ostanejo v Gorici, kakor se nam poroča, vse trgovine in delavnice kot po navadi odprte, ker Marijino oznanenje ni več zapovedan praznik.

Za praznik 25. marca ob 8. uri zvečer se pripravljala lepa akademija v Marzinijevi dvorani. Vstop bo dovoljen samo povablencem.

Spoštujte svoj jezik!

Škof A. Martin Slomšek, slovenski pisatelj, čigar življenje preiskuje sedaj kat. Cerkev, da bi ga proglašila za svetnika, je napisal leta 1849. v listu »Drobtinica«:

»Kaj se Vam zdi, ali bi bilo boljše, da bi vsi ljudje govorili samo v enem jeziku?»

Kratko, nikar! Žalostno bi bilo petje orgel, ako bi vse piščali pele enako. Žalosten in dolgočasen bi bil tudi svet, ako bi vsi ljudje le v enem jeziku marnjali (govorili). Ravno tako lahko bi bilo Bogu dati vsem ljudem en jezik v govorjenju, ati božja previdnost in modrost tega ni storila; zato je sv. Duh posvetil vse jezike, da vsak svoj jezik, v katerem govori, po vrednosti zravna s svojim srcem in zanj Bogu spodobno daje čast in hvalo. To smo dolžni tudi mi storiti.

Med vsemi jeziki mora biti Slovincem najljubši naš materinski jezik. Že več tisoč let pošteni ljudje marnjajo (govorijo) slovensko kdor se tedaj tako starega jezika sramuje, je podoben trapu, ki s sebe strga lepo, pošteno oblačilo, ki mu ga je dal dober oče, se obleče po tuje in misli, da bo lepši.

Bratje in sestre moje! Ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik!

Tako je napisal Slomšek pred 77 (sedem in sedemdesetimi) leti. Njegove besede naj si vtisne v srce in naj o njih premišluje dan in noč slovenska mati, slovenski oče, slovenski fant in slovensko dekle!

Mestne novice.**Vabilo.**

»Mladika« bo v soboto ob osmi uri zvečer in v nedeljo ob štirih popoldne podala ganljivo žaloigro »Izgubljeni sin«. Snov je zajeta iz življenja majhnega irskega naroda, ki je podoben nam. — Oče izgubi svojega sina. Vsled boleti nad izgubo svojega ljubljence se mu zmeša um in pričakuje večer za večerom sina, kdaj potrka na okno in se vrne. V to žalost je vpletena zgodba, kako dva klateža izrabita starčevo blazno ljubezen in se izda eden izmed njiju za sina Hilarija. Očetovska bol pa končno gane vsiljenca, ki se kljub nagnjenju do hčerke ubogega starca moško odloči in zopet gre po cesti, ki ga vodi v neznani svet. Nesrečni oče vidi v blaznosti v ubeglem vsiljencu svojega sina in se ves skrušen zgrudi: »Vem, da se ne vrne nikoli več...«

Delo je spisal italijanski pisatelj Capriolo. Podomačil je je mlad »Mladikar« prav v brezhibno slovensčino. Pridite in boste videli! — Med odmori svira društveni orkester. — Vstopnice so že naprodaj v Katoliški knjigarni po 7, 5, 3 in stojišča po 2 liri.

»Novi« zvonovi v naši stolni cerkvi

S to novostjo se je zaletela tržaška »Edinost« zopet enkrat v odprta vrata. Piše, da so se blagoslovili »novi« zvonovi in zapeli prvič zopet po dolgem času. Pozabila je pa pojasniti, kako je mogoče, da so: novi zvonovi zapeli zopet po dolgem času? In da so se blagoslovili, ko so bili že pred 62. leti blagoslovljeni in kršteni! Kdo je še slišal, da bi se cerkveni krst na istem krščencu ponavljal! V tako zmedenost mora zabresti samo po božna tržaška mušketa, kateri nje na verska vnema vžiga vročične domisleke. Prava resnica namreč je: Zvonovi stolne cerkve niso novi, ampak stari že 62 let. Blagoslovil in krstil jih je pok. knezo-nadškof dr. Golmayer prve dni decembra 1863. Vila jih je tedanja imenitna videmska zvonarna Polibroili. Po vojni je bilo nevarno zvonove rabiti, ker je bil zvonik poškodovan. »Zapeli« pa ti zvonovi tudi minuli pondeljek niso, ampak le na veliki zvon je nekdo rahlo klenkal.

Upravni avstrijski dolgovi.

Name se obračajo različne stranke, ki imajo še terjatve do pokojne Avstrije, ter me prosijo, naj jim pomagam, da pridejo končno do denarja. Gre v prvi vrsti za avstrijske vpokojence, katerim je stara država ostala s kakršnegakoli vzroka dolžna pokojnino za dobo pred lomom od oktobra 1918. Pa ne le vpokojenci in uradniki, temveč tudi taki, ki niso dobili begunske podpore, taki, ki imajo terjatve od avstrijske poštno uprave (n. pr. zgubljene pošiljate), duhovniki, ki niso prejeli od Avstrije kongruje, in slični spadajo sem in se večkrat oglašajo pri naši politični organizaciji.

Zanimal sem se za te slučaje in dajem na tem mestu potrebna pojasnila, da bodo vedeli ljudje, pričem so in ne bodo trtili po nemarnem časa in truda.

Zakaj ni še Avstrija izplačala?

Glede gornjih terjatev sta se domnili Italija in Avstrija že 6. aprila 1922. v Rimu in sklenili posebno pogodbo o tako zvanih »Upravnih dolgovi«. Ta pogodba je stopila pa v veljavo šele 24. oktobra 1924., ker sta jo morala prej potrditi avstrijski in italijanski parlament, kar je trajalo tudi več ko dve leti.

Šele po oktobru 1924 je nastopil čas, ko bi se po zakonu lahko začela izplačevanja starih avstrijskih dolgov. Kako je to, da sta potekli zopet dve leti (sedaj štejemo 1926) in se še vedno ni izvršilo izplačilo? Vzrok je ta: zakon pravi, da se morajo najkasneje dve leti po potrjeni pogodbi sestaviti posebna avstrijsko-italijanska razsodišča, ki bodo sodila in odločala o terjativah, nakar se izvrši plačilo. Ker je pogodba bila potrjena 24. okt. 1924, poteče dveletni rok 24. okt. 1926. Najkasneje do tega dne morajo biti imenovana razsodišča. Seveda bi se bila po zakonu lahko tudi prej ustanovila, ali Avstrija nima pravnobene sile in zateguje. Kadar je treba plačati, se namreč nikomur ne mudi in vsak se umika in prelaga, dokler more.

Koliko bo Avstrija plačala?

Do 24. oktobra 1926. ne bo torej z razsodišči najbrž nič in dotlej bodo morali naši ljudje pač potrpežljivo čakati.

Koliko bodo razsodišča prisodila upnikom stare Avstrije? Celo svoto ali pa le gotov odstotek? O tem je danes težko govoriti, zakaj pogodba se glasi, žal, precej dvomljivo. V 12. členu je rečeno, da bodo razsodišča imela »po pameti in poštenju« najprej določiti, ali je Avstrija sploh sposobna plačati dolgove in v slučaju, da je, bodo nato šele ugotovili in razsodili koliko bo morala plačati.

Položaj naših ljudi ni torej nič kaj razveseljiv, ker nihče ne ve, ali in koliko bo prejel od Avstrije.

Vsekakor bodo vzeli najbrž v prvi vrsti v poštev reveže, vpokojence in enake, ker je to človeško in pravično.

Dr. Besednjak.

Gospodarstvo.**Semenski krompir.**

Podpisana je dobila v soboto, dne 20. t. m. 150 q in v pondeljek, dne 22. t. m. nadaljnih 150 q krompirja. Ves krompir je bil takoj odan, tako da ga ni bilo v pondeljek ob 2. uri popoldne nič več na razpolago.

Nadaljnih 100 q jugoslovanskega semenskega krompirja bo na razpolago v petek, dne 26. t. m. Po ta krompir naj pridejo samo oni naročniki, ki so ga naročili pred soboto, dne 20. t. m. Vsi ostali naročniki, kakor tudi vsi oni, ki krompirja ne rabijo v soboto, naj pridejo po krompir v pondeljek, dne 29. t. m. zjutraj, ko bo v skladišču nova pošiljatev. Naročniki

Dve vodilni sili.

Zadnje leto je bilo za krščansko-socialno gibanje med slovensko mladino zelo plodovito. Nekaj časa so se kazala usodna znamenja, da bo mladina krenila z idealnih potov v pusto, zmaterializirano vsakdanjost. Iz skupine okrog dijaškega glasila »Križa na gori« in njegove spremeljvalke primorske »Rasti« obeta iziti novo življenje. Tega se zavedajo tudi današnji vodilni možje, ki spremljajo to gibanje in mu hočejo dati prave smeri.

Na praznik sv. Jožefa je slovenska krščansko-socialna učeča se omladina imela svoj dan v Mariboru. Na taboru je imel slovenski vodja dr. Korošec pomenljivo razpravo o narodnostni in socialni ideji, ki danes v svojih skrajnih oblikah obvladujeta ves svet. Danes mladina — jutri narod, je vzkliknil dr. Korošec in skušal pokazati mladini in vsem pot do rešitve teh vprašanj. Dr. Korošec je podal sledeče glavne misli:

Dve veliki ideji se pojavljata po završeni svetovni vojni z veliko silo po celim svetu: ena je nacionalna ideja, druga pa socialna ideja. Organizacija vsega javnega življenja nosi pečat teh dveh idej, ne samo po Evropi, ampak tudi v drugih delih sveta.

Nacionalistična ideja v svoji skrajnosti se trenutno izživlja v Italiji, socialna ideja pa v Rusiji. Toda tudi pri drugih narodih stopata ti dve ideji vsak dan z večjo silo v ospredje in se borita za vladavo. Tako je v Nemčiji, tako na Francoskem, celo pri mirnih Angležih se pojavljata v javnem življenju ti dve struji.

Vsak kdor stoji v javnem življenju ali kdor se pripravlja za javno življenje ne more iti mimo tako velikih pojavov. Tudi ne, ako je član malega naroda, kajti dogodki med velikimi narodi mečejo z neodoljivo močjo svojo senco tudi v življenje malih narodov.

Napake nacionalizma in socializma.

Nacionalizem, ki hoče svojemu narodu zagotoviti obstanek, mu napolni nitakladnice njegove kulture ter mu pridobiti ugodno gospodarsko stanje, je zdrav pojav. Toda nezdravo je, ako postaja nestrpljiv proti drugim narodom, ako jih hoče spraviti v svojo odvisnost, ako v imenu narodnostne ideje brani nazadnjaške politične ustanove ali nazadnjaške socialne nauke, ako je nasilen doma in na zunaj, potem je to pojav, ki ponižuje pred sedanostjo in pred zgodovino nacionalno idejo.

Istotako je krivo, ako socialna ideja hoče zgradbe zidati na inter-nacionalizmu ter zbrisati posebne svojine posameznih narodov, ako hoče predpisovati velike kulturne sile človeštva, kakor je njegova vera, ali popolnoma zbrisati osebnostno svobodo posameznika ter ga popolnoma potopiti v velikem morju človeštva.

Ni mi treba biti prerok, ako izjavim svoje prepričanje, da boste tudi vi, ki ste danes mladina, a boste jutri zreli člani naroda, še našli v ospredju vsega javnega življenja človeštva ti dve ideji: socialno in nacionalno in da boste poklicani ž njima računati, kadar položi čas vodstvo našega slovenskega naroda v vaše roke.

Slovenski nacionalizem — njegove dolžnosti in pravice.

Mi Slovenci poznamo trojni nacionalizem v svoji dosedanj zgodovini: slovenski, jugoslovanski in slovanski.

Najožji in najgloblji nacionalizem, to je za nas slovenski nacionalizem. Narod je prirodni, od Boga hoten organizem, h kateremu pripadamo po rojstvu in vzgoji in katerega si ne moremo izbirati, kakor članstvo kakega bralnega ali ognjegasnega društva. Iz tega telesa ne moremo svojevoljno izstopiti in četudi kdo izjavlja, da mu ne pripada več, govori neistino. On le noče več izpolnjevati dolžnosti, ki mu jih to telo nalaga, in se ne posluževati pravic, ki mu jih daje.

Dolžnosti so, da mu čuvamo to, kar spada k njegovemu bistvu, k njegovemu življenju, to je jezik, vera, kultura, običaji, sporočila in da te njegove življenske prvine razvijemo in izpopolnjujemo. Pravice pa, ki nam jih narod daje in ki se jih smemo posluževati, so, da se pojavljamo kot njegovi člani v krogu drugih narodov, da se ponasamo z njegovimi vrlinami, da uživamo v državi enakih pravic in ugodnosti, kakor se dovoljujejo drugim narodom in da se nam daje vsa svoboda za naše narodno življenje.

Državne meje lahko spravijo dele naroda pod drugo državno oblast in upravo, a narodnega organizma samega ne morejo razkosati. Najsi bodo Slovenci v katerikoli državi, najsi bodo v močni Italiji ali slabi Avstriji, mi ostanemo eno telo, celotno in nerazdelljivo, z istimi narodnimi dolžnostmi in istimi narodnimi pravicami. Odpadnik je, kdor ne izpolnjuje svojih narodnih dolžnosti, nasilnik je, kdor nam ne priznava naših prirodnih narodnih pravic.

Narod je eno telo, ena celota, a v tej celoti imajo različne skupine svoje različne naloge, opravila. Te različne skupine so v narodu stajnovi. In če tudi morajo stanovni imeti svojo različno kulturo in svoja različna sporočila, vendar je njihovo prirodno stremenje: skupno življenje z vsemi drugimi stanovni, to je s celim narodom. Eden za vse, vsi za enega, velja tudi tukaj. In narodno telo je bolno, ako se katerikoli stan svojevoljno skuša postaviti izven naroda in izgublja zvezo s svojim narodom. Največkrat se to dogaja z inteligentnimi stanovni in kadarkoli se to zgodi, pomenja to nesrečo za ves narod. Morejo biti različni stanovni, a ti morajo vedno iskati in držati zvezo s celim narodom. V dejstvu se izoblikujejo v vsakem narodu različne kulturne plasti, a te se morajo med seboj izpopolnjevati in podpirati v korist celega naroda. Različne kulturne in stanovske organizacije ne smejo plavati kot avtonomni drobci po morju narodnega življenja, ampak se morajo kakor izvirajo, tako tudi vračati k narodu kot celoti. Nobena organizacija ne sme pretrgati svojih korenin s celotnim narodnim telesom, ampak najvišja njegova naloga je, iz njega in za njega živeti. (Zato zahtevamo mi »Narodni svet.« Op. ur.)

Naloge jugoslovanskega nacionalizma.

Jugoslovanski nacionalizem je za nas oni nacionalizem, ki izvira iz prirodnega čuvstva najbližjega narodnega bratstva Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov.

V kulturnem oziru nam nalaga ta jugoslovanski nacionalizem dolžnost najgloblje medsebojnega spoznavanja. Politična zgodovina je bila kriva, da smo bili ločeni, a politična sprememba mora imeti za posledico, da se kulturno še dalje drug od drugega ne ločimo s kitajskim zidom. Vse, kar je v kulturah naših jugoslovanskih bratov klenega in dobrega, nam mora biti znano in sprejemljivo. Ako bomo mi tako postopali, in ako bodo drugi bratje prišli do takega stopanja, potem se bo polagoma lahko govorilo tudi o kulturni jugoslovanskega človeka in vsi štirje bratje imamo vendarle toliko, da jugoslovanska kulturna zakladnica ne bo prazna. Najbližji so nam po veri, jeziku in zgodovini Hrvati, zato morajo biti stiki ž njimi tudi najbližji in najožji. Ž njimi se da takoj ustvariti to, kar si naša mladina želi, skupno kulturno fronto. Tu se lahko naredi prvi korak ali beseda k dejanju.

Za politično in kulturno življe-

nje pa je odločilnega pomena gospodarsko stanje vsakega posameznega naroda. Zato je potrebno, da tudi to stanje dobro študiramo, kajti še le tedaj bo lahko nastopilo popolno razumevanje jugoslovanskih narodov med seboj.

Ideja slovanske vzajemnosti.

Čim manjši smo narodi in čim daljša je črta, na kateri mejimo na druge tuje kulturne narode tem bolj občutimo svoje sorodstvo z vsemi slovanskimi narodi. Zato je med nami Slovenci vedno živelo v bolj ali manj idealni obliki čuvstvo narodnega sorodstva z drugimi slovanskimi narodi. Nobenega povoda nimamo, da bi se tega širokega nacionalizma, četudi je bil bolj čustven nego realen, sramovali ali se ga odrekli. Nasprotno, obžalovati le moramo, da smo vse premalo hodili v goste v kulturne zgradbe velikih slovanskih narodov in da smo se z njihovim bogastvom premalo okoriščevali. Najbližja in najbolj sorodna nam je kultura slovanskih narodov, za to bo tudi med nami vedno morala ostati živa želja in notranja potreba, da poznamo slovanske bratske narode in si v vzajemnem poznavanju gradimo veličastno zgradbo slovanske kulture.

Dobrine krščanstva.

Mi Slovenci pa kakor tudi Hrvati ne smemo nikdar pozabiti, da je naše življenje bilo s stoterimi niti navezano na zapadno krščansko kulturo. Ž njo pretrgati vse niti, bi bilo nevarno za našo kulturo samo. Poznavanje zapadnih kultur, okoriščanje z njihovim napredkom in razmahom, je za nas vsaj tako dolgo potrebno, dokler ne bomo sami ali pa naši najbližji narodni bratje mogli v poštenu veri trditi, da korakamo na vseh poljih znanosti in umetnosti v isti vrsti z zapadnimi narodi. To nam ni v nečast, tega nismo mi krivi, ampak naša žalostna zgodovina in naše majhno število, toda nečastno bi bilo, ako bi v slepi domišljavosti ne hoteli videti dejstev, kakoršna so. Ni nečastno biti majhen in siromašen, ampak biti domišljav in nedelaven.

Boj za socialno pravičnost.

Druga velika ideja sedanjega časa je socialna ideja. Socialna neenakost, socialna krivica v človeški družbi kriči po spremembi. Ideja politične enakosti si je iskala eno celo stoletje svoje poti do uveljavljenja. Boji so bili več ali manj hudi in srditi. Sedaj je na vrsti socialna ideja. Ta ideja ni od danes. Že dobrih petdeset let jo zasledujemo v javnem življenju vseh evropskih držav. Toda med vojno in po vojni je nastopila s podvojeno silo. Ako tu ali tam stopi za trenutek nekoliko v ozadje, se ne smemo dati uspavati.

VACLAV BENEŠ - TRĚBÍZSKÝ

Dve povesti Karlštejnskega vrana

Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

Gospod grof je stiskal sliko v zlatem okvirju, bratoma Sektatorjema so vstajale težke kaplje znoja na čelu, ker jima je prišlo na misel, da je v tej črni ptičji podobi sam hudobni duh, in od služabnikov se ni drznil niti eden, da bi položil roko na Kristino.

Gospod Blasius Sektator je potegnul z desnico nekolikokrat čez čelo in se je od vseh najprej zavedel.

»Iz pravkar navedenih vzrokov te obsojam v smrt na vislicah! — Eksekucija se izvrši takoj! — In za tebe, izprijena in svojega očeta nevredna hči, določim drugo kazen! — Gospod grof in vidva, sinova moja, podpišite to obsodbo lastnoročno in priložite svoje pečate!«

»Danes sodiš mene ti, a jutri bo morda sodil drug sodnik tebe! — Poznam tvoj izvor kakor slab denar in samo z ozirom na to pleme-

nito deklico, ki je namesto tebe spoštovala očeta v mojem očetu ter mu je bila davno odkrita tolažnica, molčim ter prepuščam drugemu, da vse odkrije!«

Gospod Blasius Sektator je samo z zobmi zaškripal in podal list gospodu grofu, da ga podpiše. Na Kristino je, kakor se je zdelo, za hip pozabil. Deklica se je privila k mlademu možu in hlapci se niso drznili, da bi se je dotaknili. Saj ni nikomur nikoli niti s pogledom storila krivice; kakor pepelčica se je plazila po gradu. Povedal sem sicer že, odkod in kje se je zbrala Karlštejska posadka, da so bili to ljudje, ki so bili le po obrazu podobni človeku. Angelska prikazen Kristine jim je izsilila spoštovanje svetnice.

Gospod grof je podpisal listino brez najmanjšega obotavljanja, samo desnica se mu je tresla in rodbinsko ime Butler plemeniti Clenomore in Clonebuch je bilo nekam nečitljivo.

»Tudi sedaj bi si ne želel druge neveste, gospod oskrbnik,« je rekel gost, ko je vračal listino oskrbniku.

Vsem trem Sektatorjem se je hipoma razjasnilo lice, in gospod Blasius je odgovoril: »Gospod grof, jaz

ji bom že pregnal eksulantske muhe iz glave!«

»Samo da bi se ti posrečilo! — Res — ne našel bi lepše devojke!«

»Obljubljam ti znova: moja hčerka mora biti tvoja žena! — Znam jo k temu prisiliti! Prvič bi ne smel biti oče, drugič ne Sektator in tretjič ne Karlštejski oskrbnik. Besedo na to, gospod grof!«

In dvoje čistih rok se je stiskalo v še čistejšo namere.

»Ko bodo stale vislice! — Rablja sicer nimamo, toda to rokodelstvo razume na Karlštejnu vsak hlapec. — Pojdimo doli!«

(Stari vran je zopet utihnil in šele čez nekaj časa je rekel: »Moje stoletne oči so videle nešteto izvršitev smrtnih obsodb, toda vselej sem nad moriščem hitreje zaveslal s perutmi, da bi mi ne bilo treba gledati takih reči. Tedaj, ko so vezali mlademu možu noge, mu je oskrbnikova hčerka pritisnila vpricho vsega služabništva dolg poljub na usta...«

V taki tišini, kakor tedaj, se menda še nikoli ni vršila nobena usmrtitev. Sicer pa tudi niso, odkar stoji Karlštejn, še nikoli vršili eksekucije pod milim nebom na dvorišču, ampak v kletih in v nočni temi ob svitu bakelj. In vselej je delal to krvnik;

in tako delo je opravljal vedno širok, kakor britev oster meč; ako je bil kdo obsojen na vislice, je bilo za to dovolj drv v bližnjih gozdovih.

Kristina se je z obema rokama oklenila usodnega stebra, ga krčevito objela in zatarnala, da si je gospod grof, ki je stal s tremi Sektatorji oddaleč, zatislil ušesa in zametal.

»Bolje bo, oče, če jo pustiš, da se pošteno izjoče! — Ko ne bo več mogla, bo sama prenehala!« je svetoval starejši sin gospodu oskrbniku in gospod grof je pritrjeval svojemu tovarišu, dasi bi imel najrajši Kristino v svojem naročju.

Služabništvo skoro dihata ni moglo in marsikateremu teh izprijenec se je v resnici smilila hčerka gospoda oskrbnika, ki ji je dal lastni oče obesiti ženina pred njenimi očmi.

Mrtvaška soparica je zavladala na Karlštejskem dvorišču; tu se je nekje zazibal zvon in otožno zadonel: eden, dva, tri... Zopet je bila ura v presledkih, in če bi bil prišel kdo v zvonik, bi bil videl črnega ptiča, kako kljuje neprestano med zobe velikih koles in kako dviga pero in razmaha kladivo, da udarja ob zvon.

(Dalje.)

Ona živi dalje in bo živela, dokler ne bo rešena. Vsakemu, ki ve ceniti mir v človeški družbi, in ki ve, da vsak nemir vničuje ne samo dragocena človeška življenja, ampak tudi dragocene kulturne dobrine, mora biti mnogo na tem, da se človeška družba brzo socialno preobrazi in da se mirnim potom preobrazi. To dvoje je potrebno: brzo in mirno. To pa je nemogoče, ako osobito inteligentna ne študira in noče poznati velikega pomena socialnega vprašanja, in še bolj nemogoče, ako ne pozna socialnega vprašanja samega dovoljno.

Bojim se, da bo današnja mladina našla še to vprašanje nerešeno, ko vstopi v javnost, na vsak način pa bo našla socialnega dela dovolj, kadar vstopi na poprišče svojega javnega delovanja, kajti s človeštvom živi v vseh časih in vekih tudi njegovo socialno vprašanje, a ono je danes vsled velikega razmaha gospodarske proizvodnje, vsled ogromnega prometa in prefinjenega konsuma neprimerno bolj zapleteno kakor kdaj poprej.

Kakšen bodi voditelj naroda?

Danes mladina — jutri narod — mladini je treba, da postane dober in pravičen voditelj svojega naroda, da se rano in pravilno usmeri glede nacionalne ideje.

Toda kdor hoče postati slovenskemu narodu v dveh največjih vprašanjih sedanosti voditelj, ne sme zgubiti zveze ne z vero svojega naroda, ne z znanostjo, ne življenjem naroda.

Ako gledamo dijaštvo v naši državi, vidimo, da se po ogromni večini loči ne po kulturnih in nacionalnih vprašanjih, ampak samo po političnih strankah. In to ni dobro in to bo prineslo veliko škodo našim narodom. Slovenskemu dijaštvu pa priporočamo, da se pripravi za svoje bodoče naloge in drži treh virov: vere, znanosti in naroda.

Kako hočemo pravilno rešiti na-

ša najvažnejša vprašanja, ako nimamo smisla za ljubezen in pravico? A to dvoje nam vzbuja in ohranja samo globoka vera v Boga in njegove nam izročene nauke. Zato se zgublajo ljudje, ki ne poznajo vere, v mnogoštevilne si nasprotujoče sestave, ki drug pobija drugega in je splošni stvari bodisi v nacionalnem oziru bodisi v socialnem na kvar. Da je treba znanja, o tem pač ni prekanja med ljudmi, a da znanja ni, to vidimo na veliki brezbriznosti in plitvosti sedanje inteligence s pogledom na vsa naša dnevna vprašanja. In da je treba neprestanega stika z narodom, z njegovim življenjem, da je treba ne samo za njega, ampak tudi z njim živeti, s celim narodom, z vsemi njegovimi stanovmi, to je tudi ena velika in važna zahteva, ki jo inteligentna tako rada pušča v nemar. Oddaljila se je od njegove vere, od njegovih običajev, od njegovega načina doživljanja, in zato ne živi z narodom, ne čuti z njim, ne pozna ne njegovih potreb in želj, ne njegove žalosti, ne njegovega veselja. Pozna samo sebe, samo svoj žep, in narod mu je le molzna krava. Taki ljudje seveda ne morejo biti voditelji naroda, ki naroda ne poznajo, ne študirajo in ne doživljajo z njim.

Iz širokega sveta.

Dežnik.

V »deželi solnce« v Italiji so okrog l. 1600. znašli nekaj, kar je bilo podobno današnjemu dežniku. Iz Italije je prišel dežnik v Francijo. Pa je bil pravi nestvor: 7 funtov težak in poldrug meter visok. Drag pa je bil tako, da so ga samo bogatini nosili. Pod Ludvikom XIV. je šele dežnik dobil približno današnjo obliko. Kako imenitna reč se je starim zdel dežnik, pričajo spisi kraljeve francoske akademije znanosti in umetnosti; svojim odlič-

nim udom je akademija naložila, naj pišejo učene razprave o dežniku. Po francoski revoluciji so začeli dežnik splošno rabiti.

Prestolnica pod vodo.

Na Litvanskem sta reki Niemen in Vilya narastli kar za kakih 7 metrov. Vodovje se je razlilo po glavnem mestu Kaunasu. Ves spodnji del mesta, kakih 300 hiš, je do streh v vodi. Škode je že na milijone.

Med veseljem in razočaranjem.

Nekemu delavcu v Ferrari so naznanili iz Amerike, da mu je umrl neki sorodnik in mu zapustil 80 milijonov lir. Mož kar plava v veselju, toda denarja še ni od nikoder.

Mojster v svoji stroki.

V Vratislavi na Pruskem so vložili te dni nekega kovača, ki je v petih letih izvršil nič manj kot 2000 tatvin.

Uganka puščave.

Tam kjer se dvigajo iz peščenega morja spomeniki tisočletne davnine — faraonske piramide, tam zre v vzhajajoče solnce uganka puščave sfinga. To je velikanski kameniti kip z živalskim trupom in žensko glavo. To podoba na robu puščave je ukazal par tisoč let pred Kristusom zgraditi neznan faraon. Od prednjih tac pa do repa je kip dolg 73 metrov. Visoka je sfinga 20 metrov, nos je dolg 1,70, obraz je širok 4 metre in pol. Tekom tisočletij je veter skoro zasul ogromno živalsko soho. Razni rodovi puščave so iskali v trupu — zakladov. Napoleon je pa izbral sfingin nos svojim topničarjem za — tarčo. Do danes ni pa še nihče odkril, kaj ta kip sredi puščave pomeni. Morda slovo davnini in pozdrav prihodnosti...

Star grešnik.

V Jeruzalemu so zaprli nekega 105 let starega moža. Umoril je namreč svojo hčer. Ta je zdaj najstarejši jetnik na svetu.

Ladja smrti.

Pred dnevi je odplul iz Trsta parnik »Belvedere« last Kozuličeve družbe. Plul je s 1313 izseljenci v Buenos Aires. Med vožnjo je na krovu nenadoma izbruhnila neka kužna bolezen, ki je kosila vse vprek. Čez 30 oseb je umrlo sredi oceana. Pokopali so jih v mrzlih valovih na tisoče metrov globoko. Med temi je tudi 6 mesecev star dojenček iz Gorice. Ko se je »Belvedere« zasidral, je bilo na krovu skoraj vse mrtvo in tiho; vsi so ležali bolni.

Amerikanska tekma.

V državi Jowa v Združenih državah prirejajo neke čudne tekme. Kosajo se, kdo bo največ kislega zelja pojedel. Lani je tekmovalo 10.000 oseb. Spravili so neverjetne množine kislega zelja. Če so bile kranjske klobase vmes je še šlo...

Smrt ruskega medveda.

V Moskvi je umrl siloviti ruski general Brusilov. Nazivali so ga v svetovni vojni »stari medved«, ker je tako silovito potiskal nazaj nemške in avstrijske armade. Njegove sposobnosti so cenili celo boljševiki, ki so ga poklicali v svoj generalni štab.

Mož z raketo.

Da koga luna trka smo že slišali, da bi pa kdo njo, pa še ne. In vendar jo hoče ameriški učenjak Goddard, ki pravi, da bo zletel na luno. Že lani je oznanil, da bo izstrelil proti luni raketo, ki bo tako močno eksplodirala, da bomo ogenj in dim še na zemlji videli. Potekel je januar, ko se je imela izvršiti ta eksplozija z raketo, toda raketa je še pri možu. Zdaj pravi Goddard, da bo svoj poizkus naredil tam nekje ob sv. Ivanu, če ne bo dež. Po prvem poskusu bo pa naredil posebno raketo, ki ga bo ponesla na luno. Bosta s kovačem v luni lahko šentjanževca pila.

Slavnoznana prodaja tkanin na račun **NARODNE ZVEZE TOVARNARJEV**

Po znižanih cenah

(AL RIBASSO)

VIDEM - - Via Savorgnana 5 (vokal Via Cavour) - - UDINE

ZAČETEK velike prodaje pomladanskega blaga.

Izbera in ugodnost cen je že znana našim cenj. odjemalcem. Podajamo primer v spodaj označenih cenah:

Obrobljene nosne rutice	L 0.80	Možke naramnice dvojno elastične	L 3.50
Prtiči za čaj	» 0.90	Moderčki za gospe	» 3.75
Nosne rutice z ažurom	» 1.25	Platno »Madona« m	» 3.90
Povoji za deteta	» 1.30	»Pelle novo« blago angleško	» 4.95
Prtiči iz gobastega blaga	» 1.75	Obposteljne preproge, reklam	» 4.95
Možke barvane nogavice	» 1.75	Tepihi iz jute	» 5.50
Brisače, reklam	» 1.95	Blago dvojno tkano	» 4.95
Servietni obrobljeni	» 2.10	Svila »Bajadera«	» 7.90
Prtiči platneni	» 2.50	Ženske srajce z ažurom	» 10.90
Ženske nogavice	» 2.75	Ženski kombine	» 12.90
Možke nogavice, fantazija	» 2.75	Posteljno pregrinjalo	» 33.—
Brisače iz gobastega blaga	» 2.75	Odeje volnene	» 49.—
Madapolam blago, ekstra	» 2.95	Žimnice iz žime kg 14	» 55.—

Bogata izbira blaga za gospode in gospe. — Žamet za lovce. — Izgotovljeno perilo. — Platno. — Gobasto tkano blago za gospode. Platno in bombaževina v vseh visočinah. — Prtenina. — Brisače in servietni »Fiandra«. — Pletenine iz lanu in bombaža. — Tepihi Prsni oklepi iz jute in koko. — Zavese. — Blago za mobilije. — Posteljna pregrinjala in kuverte v vseh merah.

Dvošivi. — Opreme za neveste. — Popolne oprave za prenočišča, zavode in internate. — Izdelane blazine iz žime in volne.

OPOMBA: Blago, ki ne ugaja naj si bo glede kvalitete ali cene se sprejme nazaj.

Vstop prost brez obveznega nakupa.

STALNE CENE

VIDEM - Via Savorgnana 5 - VIDEM

naj pridejo po krompir v ponde-
ljek, dne 29. t. m. popoldne in v
torek zjutraj.

Holandski zgodnji krompir Te-
ga krompirja ne bo, zato naj se
naročniki ne zanašajo nanj.

Zadružna zveza v Gorici,
Corso Verdi 37.

Ljubljanska kreditna banka.

Dne 12. t. m. se je vršila bilančna
seja upravnega sveta banke, na ka-
teri je bila odobrena bilanca za po-
slovno leto 1925. Skupni promet se
je v pretečenem letu zopet povečal,
in sicer na približno 31 milijard di-
narjev. Povečale so se pa tudi reži-
je, posebno pa davki, ki znašajo za
pretečeno leto skoraj 6 milijonov
dinarjev, t. j. za din. 1.600.000 več
kakor za leto 1924. Izkazani čisti
dobiček za minulo leto znaša
7.607.385,58 din in je upravni svet
sklenil predlagati občnemu zboru,
ki se bo vršil dne 10. aprila t. l. ob
15. uri v bančni palači v Ljubljani,

izplačevanje 10% dividende, t. j.
din. 15.— na delnico, in dotiranje
rezerv z okroglo 1.350.000 din. po-
leg navadnih dotacij.

Tovarna v Klavžah.

Prejeli smo in priobčujemo, ker
nočemo, da bi nastala neprijetna
nesporazumljenja:

V prilogi »Gor. Straže« št. 19 z
dne 10. marca t. l. trdi dopisnik Š.
pod naslovom »Tovarna v Klav-
žah« med drugim tudi to, da se na-
haja v Bači žaga in električna cen-
trala. **last g. Štruklja z Modreje**
pri Sv. Luciji. Ta trditev ne odgo-
varja povsem resnici, kajti dotično
podjetje v Bači je z eno polovico
tudi moja lastnina že od začetka,
kar bi moralo biti g. dopisniku do-
bro znano. Toliko cenj. občinstvu
v pojasnilo in g. dopisniku na
znanje.

Gorica, dne 16. III. 1926.

Avtorizirani stavbenik
inž. Ant. Terčič.

Kaj je novega na deželi?

Solkan.

Katoliško slov. izobraž. društvo
priredi na cvetno nedeljo t. j. dne
28. t. m. v dvorani g. Alojzija Moze-
tiča igro »Genovefa«. To igro sta
videla Solkan in Podgora že pred 35.
leti. Še živijo takratni režiser, častit-
ljivi starček, vpok. uč. g. J. Srebrnič,
igralka »Genovefa« in več takratnih
igralcev. Tudi marsikateri starejši
Solkanec ima še živo v spominu
»Genovefo«. Ta igra ni še nikjer na-
tiskana, ampak je samo v rokopisu.
Pred vojno je bilo v Solkanu precej
prepisov te krasne igre, a vojna je
vničila vse razun enega, katerega se
nam je posrečilo iztakniti. Prepriča-
ni smo, da se bo občinstvo iz Solka-
na in bližnje okolice vdeležilo polno-
številno te krasne prireditve. Vsa
oprema za to prireditev je nova.

* * *

V nedeljo dne 21. t. m. smo pre-
jeli od livarne Lapagne iz Trsta
zvonove, šest po številu. Pri mitni-
ci so čakale nanje deklice in jih
ozaljšale s cveticami in zelenjem.
Na glavnem trgu pred »Dročem«
je bil postavljen slavalok, kjer so
pričakovali dohoda zvonov razun
obilnega občinstva, tudi preč. gosp.
dekan, kaplan, komisar Mirko Mo-
zetič in podjetnik E. Mattioli. Koj
po treh popoldne je prispel avto z
zvonovi. Cerkevni pevski zbor je
ubrano zapel nalašč za to priliko
spenjeno pesem po preč. gosp. de-
kanu in uglasbeno po preč. gosp.
Vinkotu Vodopivcu. Nato so pe-
ljali zvonove na dekanovo dvori-
šče, kjer je cerkveni pevski zbor
tudi zapel, na kar so zvonove raz-
ložili. — Na praznik M. D. t. j. v
četrtak dne 25. t. m. ob 5. uri pop.
bo zvonove blagoslovil prevz. knez-
zonadškof dr. Sedej.

Cerovo.

V času, ko so slekli Italiji staro
obrabljeno obleko in ji oblekli novo
moderno, t. j. fašistovsko pelerino
se je tudi v našo vas priplazil nekaj
»lažifašizem«, ali kakor nekateri
pravijo: snoparija. V našem »Port
Arturju« smo imeli mogočnega ju-
naka alla Kumar, ki mu je tedaj, ko
je še »luštno blo« bilo vse pokorno,
še celo vetrovi in morje. Takrat je
po vasi šla grozeča govoriča, da je
»proibito« čitati »Gor. Stražo«, ki se
je upala govoriti resnico. — Toda
časi se menjajo in ljudje z njimi, to
smo videli v četrtak po zboru fa-
šistov! Naš Ninče si je mislil: »Oh
zdaj pa nikdar, nikdar več, veselje
moje preč, je preč!« ko so mu nari-
bali malo hrena pod nos. Pa tudi nas
se je spomnil, hvala Bogu, nekdo v
svojem temeljitem »diškorsu«, češ:
»Mi smo dobri katoliki, ki gremo k
maši, pa ne gor v prezbiterij, ampak
zadej. Zato ne poslušajte jih in vpi-
šite se v naš »fašjo« itd.« Kaj pa da!
Nova moderna sapa je začela pihati,
ker vidijo vstajati idejo narodne
in krščanske in ne morda turške

prosvete. Zdaj pa fantje in dekleta
le pogumno na delo, katerega naj
blagoslovi Vsemogočni!

Ravnica.

(Grozna nesreča.)

Na cesti iz Podgozda proti Se-
dovcu nad Ravnico se je zgodila
pretekli četrtak zjutraj okoli treh
težka nesreča. Voznik Rudolf Pav-
šič, p. d. Šimonov, je peljal drva v
Gorico. Radi teme in slabe ceste
se je voz z drvami prevrnil na voz-
nika in mu zmečkal glavo in prsi;
bil je na mestu mrtev. Našli so ga
mimoidoči še le proti dnevu, ko je
bil že popolnoma mrzel. Vol, ki je
bil uprežen v voz, je mirno čakal,
da so prišli na lice mesta ljudje,
ki so nesrečnega Pavšiča potegnili
izpod drvi. Voz in vola so odpe-
ljali domov, pokojnika pa v mrtva-
šnico v Grgar, kjer je bil v soboto
pokopan. Na zadnjem potu ga je
poleg številnega občinstva spre-
ljalo petero bratov in dve svakinji.
Zapušča ženo in tri nedorasle otro-
ke, od katerih ima najmlajši komaj
pet mesecev. Rajniki je bil dober
in priden gospodar in vsakdo, ki
ga je poznal, obžaluje strašno ne-
srečo, ki je zadela njega in ubogo
družino. Pokoj njegovi duši, težko
prizadeti družini pa iskreno so-
žalje!

Renče.

Komaj pred dobrimi dvema mese-
ci se je ustanovilo v Renčah prosvet-
no društvo »Iskra«, toda če pogleda-
mo njegovo živahno delovanje, ga
moramo občudovati. Jasno je, da
tako lahko deluje samo društvo, ki
ima v resnici dobre in delavne člane
in ki ima za seboj — kar je glavno
— tudi večino ljudstva. Mesec in pol
po ustanovitvi je društvo priredilo
že predstavo, ki je uspela izborno in
v nedeljo, dne 15. t. m. je imelo
društvo gospodarsko predavanje, ki
se ga je vdeležilo lepo število mladih
fantov in mož. Fantje in možje, le
tako naprej, bodite ponos naše pro-
svete!

Tolmin.

(Prireditve v konviktu.) V nedeljo
dne 7. t. m. so priredili dijaki v tuk.
konviktu prelepo prireditev s sed-
mimi točkami na sporedu in šestimi
na odru, ker so eno izpustili iz ne-
znanih vzrokov. Med temi 6. točka-
mi sta bili samo dve slovenski, in si-
cer: gđc. Miklavič kočček iz »Vero-
nike Deseniške« in pesem mešanega
zboru pod vodstvom g. Kalana, ki je
spreten pevovodja. Na sporedu je
bila tudi ital. opereta, ki je bila pri-
rejena za pust, pa je takrat niso mo-
gli igrati radi nepredvidenih zaprek.
Pri opereti je bil opaziti precejšen
napredek od lanskega leta, ko je bilo
res žalostno. Zlasti je ugajala gđc.
Černe v vlogi sirote. Šibek, otroški
glas je njeno osebnost le še pove-
čal; gotovo pa je, da se še razvije.
Opereta sama na sebi ni vredna

vprizoritve. Čudna zmes, ki je člo-
vek ne more razumeti. Zlasti so bile
na mestu pustne šeme sedaj v postu,
oblečene v barve ital. zastave.
Spremljala je na klavirju gđc. De-
vetak, sicer dobro, a vendar brez
stalnega vpliva, ker klavir ne za-
došča za tako vprizoritve. Gimna-
zijci so zapeli dva ital. dvoglasna
zboru še precej dobro. Skupno so
zapeli še neki ital. mešani zbor, ki
kaže na spretnost g. Kalana, nikakor
pa ne na dober pevski material.

Avče.

V nedeljo smo se zbrala dekleta
kot navadno k sestanku našega
krožka v društv. sobi. Komaj prič-
nemo s čitanjem, kar vstopi pet
orožnikov in z njimi predsednik na-
šega društva. Takoj smo bile na
jasnem, čemu ta nenavaden obisk.
Prišli so namreč, da nam zaprejo
društveno sobo in zaplenijo naše
imetje. Postalo nam je tesno pri sr-
cu in morale smo oditi, ker nam je
gospod brigadir zapovedal: »donne
via!« Toda če nam vse zaprejo, na-
ših sre nam ne bodo. Me izgnanke
vseeno nismo šle domov, marveč
smo čakale pred društveno sobo, ra-
dovedne, kaj se zgodi z našim do-
mom. Kmalu na to je prišel tudi naš
vsenapredni občinski tajnik. Na ob-
razu se mu je bralo, kako se mu du-
ša škodoželjno smeje, ker izpolnila
se mu je najsrčnejša želja, kajti ves
čas, odkar je pri nas vslužben, mu
je bilo naše društvo trn v peti. »Go-
spod tajnik, mar bi v nedeljo obis-
kal malo Vidko ter jo poujškal, da
ne bi jokala, revica, ker nima oče-
ta? ... Da, da, kdor za smolo prime,
se osmoli! — Zaprli so naš dom, to-
da me ne obupamo, marveč korajž-
no bomo stopale naprej po začrtani
poti.

Avška dekleta.

V tolažbo in radost vrlim avškim
dekletom, ki so s svojim iskrenim
dopisom jasno izpričale, kako jim
je pri srcu njihovo prosvetno druš-
vo in kako globoko umevajo njegov
pomen, naj dodamo še sledeče: Po-
sredovanje na merodajnih mestih ni
ostalo brez uspeha. Ukinjenje naše-
ga društva je bilo samo mimoidoče
in smo dobili zagotovilo, da bo
društvo lahko brez ovir nadaljevalo
s svojim delovanjem. Za našo »av-
ško zadevo« so se začela zanimati v
to poklicana oblastva in lahko z
mirnim srcem pričakujemo, da bo
ugodno rešena. Zadnji petek in so-
boto je bil pri nas orožniški poro-
čnik, ki je vso zadevo točno preiskal
in zaslišal mnogo prič. Njegova lju-
beznjivost in vestnost sta zelo po-
mirljivo vplivali na razburjene va-
ščane. Uverjeni smo, da bo v naj-
krajšem času prišla resnica na dan
in se bo zopet vrnil med nas naš tež-
ko preizkušeni Avgust Kovačič, ka-
teremu pošljamo tople pozdrave v
njegovo sedanje neprostovoljno bi-
vališče. (Se pridružujemo v lastnem
in v imenu naših organizacij! Op.
uredništva). Prepričani smo tudi, da
bo grde ovaduhe in njihove zaslep-
ljene pomagače, ki hočejo z brez-
vestnim šuntanjem spraviti poštene
ljudi v nesrečo, doletelo zasluženo
plačilo. Splošno zaničevanje je že
sedaj njihov delež.

Livek.

(Tatvina.) Zopet moramo poroča-
ti o tatvinah. V noči od 12. na 13.
t. m. so se zopet pojavili tatiči. Dve-
ma gospodarjema so ukradli: enemu
5 in drugemu 3 kokoši. In izginili so
brez sledu. Varujte se sleparjev, ki
se po noči spremene v tatiče!

(Smrt.) V četrtak dne 4. t. m. je
umrla po daljši boleznii žena Vikto-
rija Šturm. Bila je skrbna gospodi-
nja, ki je pridno skrbela za svojo
družino ter je bila obče spoštovana.
Pokoj njeni duši, preostalim naše
sožalje.

Brje.

Dne 25. t. m. priredi šolska mladi-
na veselico z bogatim in lepim spo-
redom v dvorani g. Trpina v Kasov-
ljah. Ker je to prva šolska veselica
v vasi, vabimo mlade in stare k obil-
ni vdeležbi. — *Šolska mladina.*

Slap ob Idriji.

V zadnjem dopisu z naše vasi v
»G. Straži« je nekdo vprašal, če ni
kriv tukajšnji poštni urad zamude,
s katero dobivajo naročniki »G.
Stražo«. Informirali smo se o stvari
in ugotovili, da ne nosi naša pošta
nobene krivde, temveč da leže vzro-
ki zakasnitve drugod. Kakor z vese-
ljem popravljamo poročilo, katerega
bi lahko kdo napačno razumel, tako
se obračamo do urada z željo, naj
bi pri svojem poslovanju šel kolikor
mogoče na roko ljudem, ki morajo
zlasti radi vojnoškodninskih zah-
tev prestatii mnogo neprilik. — V
zadnjem času so umrli v naši du-
hovniji trije možje: Mihael Obre-
kar, Blaž Bremec in najstarejši sve-
tolucijski občan Franc Carli, ki je
dosegel 91 let. Naj počivajo v miru!
— Tukajnje prosvetno društvo »Bo-
dočnost« se je po daljšem odmoru
zopet začelo živahno gibati. Priprav-
lja se na vprizoritve »Miklove Za-
le«, ki se bo najbrže igrala 18. aprila.

Dornberg.

Na praznik sv. Jožefa smo obha-
jali mladinski praznik. Ta dan je
pristopilo okrog 200 fantov k sv.
obhajilu. Imeli smo duhovne vaje,
ki jih je vodil vlč. g. prof. Filip
Terčelj. Čutimo dolžnost, da se
najlepše zahvalimo g. voditelju, ki
je v globokih mislih na zelo pri-
srčen način napravil nam vsem iz-
redno veselje. Fantje.

* * *

(Slovo.) O poteštatih, hvala Bo-
gu, že precej časa ne govorijo več.
Rekli so, da dobijo vse občine, ka-
terih prebivalstvo ne presega 5000
duš, do 1. julija vladne načelnike;
drugi so zopet rekli, da se bo to
zgodilo prej, tretji zopet, da je delo
za ustoličenje preogromno, da bi
ga mogla zmagati državna uprava
do tedaj. Zadnjim seveda gospodje
v lepih, lahko rečemo — luksuznih
prostorih našega občinskega doma
verjamejo najraje. Saj je tako pri-
jetno županovati! Ni glavna stvar,
ali kaj ukažeš ali nič; več je vreden
naslov župana ko vse drugo. »Kako
veselo ti zaigra srce, ko ti udari
na uho: Dober dan, gospod župan!
Kdo je pravzaprav še gospod v ob-
čini? Župnik, zdravnik, živino-
zdravnik in učitelj. Ej, tajnika sem
pozabil; ta je pravzaprav večji gos-
pod kakor vsi, ki sem jih naštel,
in še večji kakor jaz sam. On zna
italijansko, jaz ne znam in podpi-
šem vse kar mi ukaže. Sicer se prav
dobro razumeva. Šlo bi pa vse še
boljše, da bi me tudi pred drugimi
kaj »poštel«, pa pred drugimi rad
pozabi, da sem jaz župan, in me
hoče učiti. Tudi moji podaniki se
tožijo, da je postal nekoliko pre-
visok. Jaz tudi mislim tako; saj ni-
ma prav nič več šol kakor jaz. Eh,
pod poteštatom se mu ne bo tako
dobro godilo kakor pod menoj; po-
teštati bo njega učil in ne narobe.
On to dobro ve in se poteštata boji
vsaj toliko kakor jaz. Pa morda
poteštati ne pride tako hitro, ko se
znam tako globoko klanjati.«

Vitovlje.

Da nas je dopisnik v Gor. Straži
dne 5. III. 1926. nekoliko z Osekom
zblizal, se zahvaljujemo. Za uki-
njenje šolskega pouka je torej
vzrok premajhno število otrok in
pa tako ogromni obč. stroški! O
tem bomo še drugič kaj govorili.

Občinske poti, »Popravljajte si
sami!« Dobro? Nekateri deleži so
v dobrem stanu in se vedno po-
pravljajo. So pa tudi taki, kateri
se za popravo njihovih deležev nič
ne zmenijo. Kaj hočemo mi proti
tem? — Če so toraj Vaši sklepi za-
koniti, poskrbite, da se deleži obč.
poti na en ali drugi način popravijo
vsi, od prvega do zadnjega. Pa si
bomo v tem oziru dobri.

Ukve na Koroškem.

Teče že tretje leto, odkar so gos-
pod župnik Anton Češornja pre-
vzeli pastirsko službo v Ukvah in
v podružni vasi Ovcjavas. Dalj ča-
sa so bile Ukve brez lastnega du-

šnega pastirja. Konečno so se nas usilili prevzvišeni nadpastir ter nam poslali požrtvovalnega duhovnega očeta, kakoršnega še Ukve niso imele. Pod njegovim varstvom se naša vas prenavlja. Dekliška Marijina družba, ki je po vojski skoraj zaspala, se danes lepo razvija. Na novega leta dan so ustanovili žensko Marijino družbo, ki šteje nad 40 članic. Imamo lep Marijin vrtec. Vršijo se razne prireditve. Cerkevno petje se je povsem zboljšalo. Vse to je zasluga našega dušnega pastirja, ki žrtvuje v to svrhu vsak prost trenutek podnevu ter se trudi tudi ponoči. Kljub šibki naravi opravlja vse to in je pripravljen vsakomur pomagati kot usmiljen oče ter skrben pastir svojih ovčic. Ljubi Bog mu vse povrni stoterno in nam ga ohrani še mnoga leta. Ukvanj.

Temnica.

(Uredništvo je prejelo naslednji dopis s prošnjo, da ga objavimo.)

Podpisani si šteje že v veliko čast, da ga njegov tekmeč za časa občinskih volitev — skupno s svojimi brati — ponovno opisuje v »Edinosti« ker s tem se menda zadobi splošen sloves.

Torej dragi »edinjaši« le po začrtani poti naprej, le ne z večjo lažjo, kot je bil sestavljen dopis v »Edinosti« z dne 27. II. 1926, kajti resnico vedno rad spoštujem ter jo tudi tukaj navedem: Pustni dan se povsod več ali manj nori in pleše. Tudi tuk. fantje so me naprosili za plesno dovoljenje na harmoniko, kar sem jim res dovolil in jih vzpodbudil, da smo v nadomestilo še isti dan nasadili nekaj mladih drevesc na trgu pred cerkvijo. Čeprav je pri delu sviral harmonika — je bilo opravilo pa v splošno korist.

Lažete pa, da je prišel zvečer na plesu prepir med menoj in fanti, ker sem hotel plesati »solo« — kajti navzoč je bil tudi temniški inženir za šume z drugimi fanti vred, ki lahko spričajo, da nisem imel želje plesati, kajti nikdar nisem rad plesal — še manj pa sedaj na starost. Ker pa sem opazil, da se par fantov že prepira (vzrok seveda alkohol) sem preprečeval ples, vzela luč in ob tej priliki se je razbil — po domače rečeno 1 glaš (cilinder) in ne kot pravi dopis — kar 3 luči! Morda je Vaš poročevalec, menda sam inženir videl oni večer vse trojno. Ako ima pa to napako, naj še malo potrpi, mojega županovanja bo itak moralo biti kmalu konec, ko pride podežta. Da dragi »edinjaši« nekaj smo vam bili vsi vaščani v strahu in podložni — ker nam je vaše bogatinstvo — proti neznosnim obrestim — posojevalo goldinarje — toda dandanes je pač drugače. — Ivan Rogelja, župan.

Idrijske novice.

Mlini pod zemljo.

igro petdejkano priredi v soboto in v nedeljo dne 27. in 28. t. m. v rudniškem gledališču Katoliška delavska družba. Igra nas prestavlja v Rim koncem 4. stoletja po Kr. r. V njej nastopa 30 oseb v tedanjih nošah. — Gotovo je, da igra ne bo zanimala samo Idriječanov, ampak, da jo prihite gledat tudi naši okoličani.

Občinske volitve in še marsikaj.

Dolgo je že, kar so bile razpisane v Idriji občinske volitve, pa vršile se še sedaj niso; nekam čudno je to, posebno ker imajo fašisti večino sedaj na svoji strani ter se ni bati nikakih nasprotnikov. Potrebne so, kajti uprava naše občine zahteva temeljito spremembo. Kako je potrebna poprava potov, klavnicca ne odgovarja več higijenskim predpisom, ledenice ni, kadar je slabo vreme kraljuje po mestu egiptovska tema itd. Občina je vendar ustanova, ki ima skrbeti za občeno korist svojih občanov, saj denar ni nikdar vržen proč. Denar mora pač biti v prvi vrsti za obci

blagor, saj vendar zato plačujemo toliko davkov. V občinski upravi potrebujemo zato previdne, poštevedne ljudi, ki bodo kot zastopniki davkoplačevalcev imeli tudi kaj besede.

Za sadjerejce.

Vrtnarskemu in sadjarskemu društvu v Idriji so došla umetna gnojila kakor superfosfat za travniško pomladno gnojenje ter vsa vrtna gnojila t. j. za zelenjad (solata, radič, zelje itd.), za stročnice (grah, fižol, bob, detelja itd.) in za gomoljnate rastline (krompir, pesa itd.) Ker po vrtilih navadno ne pri-manjkuje humusa in apna, so ta gnojila sestavljena kakor že potrebuje ena ali druga vrsta več ali manj najvažnejših redilnih snovi, t. j. dušika, fosforove kisline in kalija. Vsa ta gnojila prav toplo pripravimo, ker so dobavljena od naših domačih gospodarskih organizacij.

Društvo ima tudi zelo dobra zanesljiva erfurtska semena. Na jesen bo društvo razpolagalo iz svoje drevesnice s precejšnjo množino sadnih drevesc; imelo bo za naš kraj zelo primerne jabolčne vrste: Baumannova reneta in Jakob Lebel. So to iz pomološkega vidika priporočljiva jabolka, toliko glede zlahčnosti kalikor glede trpežnosti. Če piči so dobavljeni iz kmet. šole na Grmu.

Ker je želeli zboljšanja tudi našim sadnim vrtom, bi priporočali nekoliko več zanimanja za društvo s strani kmetovalcev in posestnikov, tudi okoličanov, ker društvo ima obseg »za idrijski sodni okraj«.

Listnica uredništva.

F. V., Erzelj: Vaške kvante ne spadajo v političen list, zato ne moremo priobčiti. Oddali »Čuku«, kateremu je bilo pisanje najbrže namenjeno.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: N. N. 5 L. Na svatbi g. Ivana Marč z gčno Marico Sorta iz Gor. Branice nabrali svatje 120 L. — Naj bi bilo srečno in veselo! Bog plačaj!

Za Slovensko sirotišče: Velečislana družina Mikuž pri Sv. Luciji daruje 50 L mesto cvetja na grob gospe Elize Rakovšček.

Za Slovensko sirotišče: Preč. g. Fr. Černigoj v Kamnjah 50 L, N. N. 5 L, Neimenovani 25 L, N. N. v Rušah 10 L, U. M., Sanabor, 30 L, velečislana Kmečka banka v Gorici 500 Lir; vesela družba pri »Gašperju« v Ajdovščini 50 Lir. — Bog stotero poplačaj!

Za Alojzijevišče: P. n. g. Josip Rakovšček, nadučitelj, L 10. Iskrena hvala!

Darovi za pogoreleca Bremeca v Lokovcu: Prevzvišeni knezonadškof dr. Fr. Sedej 30 L; dr. Bitežnik 10 L; R. Markon, Trnovo pri Gorici 20 L; veleč. g. Moncaro Natal, žup. upr. Žabnice 5 L 5 stotink. — N. N. iz Gorice 10 L; T. Ks. Goli, Idrija 100 L. — Srčna hvala!

Fotografskega pomočnika sprejme takoj foto »Helios«, Idrija.

Na prodaj je turbina za 7 konjskih moči po zelo nizki ceni. Ivan Furlan, Svino 52 p. Šmarje pri Štanjelu.

Mesnico oddam v najem. Naslov pri upravi lista.

Na prodaj je posestvo obstoječe iz hiše, polja, gozda, travnikov itd. Proda brez denarja na licu mesta po dogovoru. Planina — Guštini 5, p. Vipava.

Mihael Boltar, čevljar, naznanja slav. občinstvu, da vrši spet svojo čevljarstvo obrt ter se priporoča posebno Solkanem za obilen obisk.

Pošten krojaški pomočnik išče trajno delo, najraje v mestu. Naslov pove uprava »Gor. Straže«.

Iščem zanesljivo in pošteno učenko za trgovino z mešanim blagom na deželi s primerno šolsko izobrazbo. Naslov pri upravi »Goriške Straže« pod št. 1000.

Ponovno ponarejevanje debelih in drobnih otrobov s tujimi, včasih škodljivimi snovmi je napotilo mlin G. Stucky in mlin Angelo Toso v Benetkah, da označujeta tudi vreče odpadkov s svojimi plombami in z listkom, ki beleži kakovost vsebine.

Na prodaj je enonadstropna hiša tik cerkve pri Sv. Luciji. Hiša obsega kuhinjo, 3 sobe, 2 podstrešni sobi, malo klet, malo dvorišče z gredico za zelenjavo in drvarnico, z vodovodom in električno razsvetljavo. Poizvedbe pri župnem uradu svetolucijskem.

Na prodaj je na Šentviški gori hiša zraven cerkve sposobna za gostilno, trgovino in pekarijo. Sedaj obstoji pekarija. Cena se izve pri lastniku.

DRVARJEM

naznanjam, da imam v zalogi splošno znane žage »Gams«, sekire »plankače« tvrdke Sussmann iz Himmelberga, campine in krapše iz Pontebbe ter najfineše nemške pile »Fischer«. — Po vzorcu dobavljam kline za slamoreznice najboljšega izdelka.

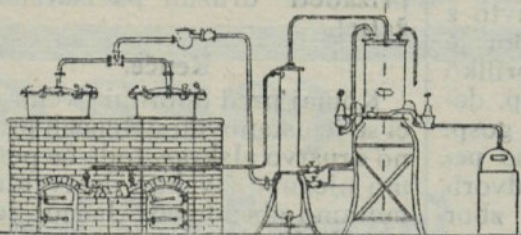
O nizkih cenah se prepričajte sami! Josip Munih - Sv. Lucija ob Soči trgovec z železnino („pri Pušarju“)

TROPINOVEC, pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhi« v Dornbergu

Odlikovana delavnica

Valerio & Martini - Udine - Via Cisis 12

POPOLNE NAPRAVE za ŽGANJEKUHO

na ogenj in na paro, ki se uporabljajo za tropine in za sadje. Zadnji vzorec, ki nudi najpopolnejši obrat in največje jamstvo. V zalogi imamo tudi precejnice za vino in za žganje.

F. ŽAGAR VIA ST. FRANCESCO 18 TRST

PRIPOROČA svojo zalogo pristnih istrskih in tirolskih vin ter slivovko, brinjevec, tropinovec in druge likerje.

Cena konkurenčna. Blago prvovrstno.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

350 VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Hegenbert & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suknja.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Kmetovalci!

Modra galica, italijanska in angleška, bo kmalu v skladišču. Vignogradniki naj se takoj naroče, ker drugače bo zelo draga. Isto velja za žveplo, ventilato in s 3% modre galice.

Superfosfat bo na razpolago od petka, dne 26. t. m. naprej.

Čilski soliter je v skladišču.

Semenska koroza preizkušane vrste »Mastodon« je na razpolago.

Sprejemamo naročila za semensko ajdo.

Zadružna zveza v Gorici, Corso Verdi 37.

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija Dr. A. DE FIORI

7 GORICI, CORSO VITT. EM. III. 51. 14

SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

POZOR!

Popravljajo se slamniki — v lastni delavnici. —

OTILIJA CALLIGARIS

Gorica, Via Mameli 4

Zdravnik za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini števil. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.